

Lad os så først se på handel og miljø. Drøftelserne finder sted i WTO's komité for handel og miljø, der fik sit mandat og arbejdsprogram på ministerkonferencen i Marrakech i april 1994. Både mandat og arbejdsprogram er så bredt formulerede, at de giver mulighed for at tage de spørgsmål op, som vi fra dansk side gerne vil tale om.

Regeringens ambitionsniveau var en naturlig konsekvens af det stærke ønske, der er i den danske befolkning om større hensyntagen til miljøet både hos os selv og globalt. Regeringen står fast på, at de danske forhandlingspositioner fortsat skal afspejle dette stærke folkelige ønske. Komiteen forhandlede om miljø og har vedtaget en rapport, der bliver fremlagt på Singaporekonferencen. Resultatet modsvarer ikke vores ambitionsniveau, men kredsen af miljøprogressive lande var dog enige om, at rapporten burde accepteres. Ét godt resultat er uden videre, at komiteen fortsætter sit arbejde. Vi havde gerne set, at det nuværende mandat og arbejdsprogram blev præciseret i miljøvenlig retning. Hos en del andre lande er der støtte til ændringer i modsat retning; resultatet bliver nok en videreførelse uden ændringer.

Jeg vil godt fremsætte nogle bemærkninger til punkter i komiteens arbejdsprogram. EU fremsatte tidligere på året et forslag om forholdet mellem WTO og handelsregler i internationale miljøaftaler. Forslaget sigter mod at forpligte WTO til i højere grad at acceptere sådanne handelsbestemmelser.

I EU-kredsen var Danmark blandt de første, der støttede tanken om et sådant forslag. Det er lykkedes at skabe enighed, således at EU samlet kunne fremsætte forslaget; EU-landene har til trods for hård modstand fra tredjelande formået at stå sammen om forslaget. Forslaget bliver ikke vedtaget i Singapore, men tiden arbejder for den tankegang, der ligger bag forslaget. Forslaget er på bordet, og dér bliver det; behandlingen af det vil fortsætte efter Singapore.

Under dagsordenspunktet om økomærkning er der skabt enighed om, at øget gennemsigthed for økomærkningsordninger er en fordel såvel fra et miljøsynspunkt som fra et handels-synspunkt. Vi ønsker fra EU-side, at WTO skal anerkende økomærkningsordninger, der vedrører en vares miljøskadelighedsprofil, ikke blot mens den bruges, men i hele perioden fra vugge til grav. Situationen omkring økomærker på grundlag af en sådan livscyklusanalyse vil næppe blive afklaret i Singapore, men også her er

det min overbevisning, at tiden arbejder for vore holdninger.

Jeg vil gerne fremhæve det dagsordenspunkt, der handler om forholdet mellem miljøbeskyttelse og markedsadgang. Punktet er af særlig politisk vigtighed, fordi det giver udviklingslandene et godt håndtag i deres bestræbelser for at få noget til gengæld for miljømæssige indrømmelser.

I dansk perspektiv er dette punkt af tredobbelværdi. Som nævnt er det for det første nøglen til at give udviklingslandene noget til gengæld for at fremme miljøbeskyttende foranstaltninger, for det andet fremmer det danske handelspolitiske ønsker om fortsat liberalisering, og endelig for det tredje fremmer det danske udviklingspolitiske holdninger, nemlig støtte til udviklingslandenes økonomiske udvikling. Og dette politiske perspektiv skal fastholdes, også efter ministerkonferencen.

Forsigtighedsprincippetets rolle i handel og miljø tillægger regeringen stor vægt. Vi bestræber os på som led i en proces at vinde tilslutning i EU til at arbejde for forsigtighedsprincippetets indpasning i WTO; det er endnu ikke lykkedes, men vi holder fast.

I afrunding af spørgsmålet om handel og miljø vil jeg gerne sige, at der er positive tendenser, selv om resultatet i Singapore ikke vil modsvare vores oprindelige ambitioner. Der er nu større forståelse for problemets betydning; forholdet mellem handel, miljø og udvikling er klarere identificeret. Arbejdet i handel- og miljøkomiteen præges af aktiv deltagelse; der er fremlagt omkring 30 konkrete forslag. Handel- og miljøkomiteens rapport er et nyttigt holdepunkt for det videre arbejde i komiteen; arbejdet har vist, at WTO har en opgave med hensyn til handel og miljø. Det er regeringens sigte at bygge videre på disse positive tendenser i overensstemmelse med Folketingets dagsorden af 24. januar 1995.

Det andet emne, jeg vil nævne, er handel og arbejdstagerrettigheder. Det er uafklaret, hvad der kan nås i Singapore; muligheden ligger et sted i nærheden af fire punkter, som WTO's generaldirektør, Ruggiero, har fremsat. Det vil sige:

1. Respekt for grundlæggende arbejdstagerrettigheder, som alle medlemmer af verdenserklæringen om menneskerettigheder har tilsluttet sig.

2. Alle delegationer har anerkendt ILO's lederstilling vedrørende internationale arbejds-spørgsmål.